

«Бібліотека — один із найважливіших кабінетів у житті ліцею»

(З досвіду роботи бібліотекаря Соснівського професійного ліцею Себи Наді Григорівни)

Ми живемо у час небувалого злету науково-технічного прогресу. XXI століття - бурхливий час розвитку науки і техніки. І без умілих робочих рук неможливо керувати сучасними машинами і пристроями. Тому професійно-технічна освіта у нинішньому просторі має пріоритетне значення. Сучасні підприємства оснащені високотехнологічним обладнанням і використовують інноваційні виробничі технології. Сьогодні робітник повинен володіти професійним мисленням, мати високу компетентність, мобільність і професіоналізм, бути соціально активною особистістю, мати загальнокультурну та фахову підготовку. Ринок праці потребує ініціативних, творчих робітників, підготовлених до виконання фахової роботи в умовах жорсткої конкуренції.

ДПТНЗ "Соснівський професійний ліцей" - сучасний навчальний заклад, який забезпечує якісну професійну підготовку кваліфікованих робітників з урахуванням потреб ринку. Основна мета, яку ставить перед собою педагогічний колектив ліцею: розвивати здібності, інтереси, професійну кваліфікацію, готувати конкурентоспроможних фахівців, здатних адаптуватися до швидких суспільних і економічних змін.

Важливим засобом у здобутті робітничої професії є бібліотека, як центр освіти, самоосвіти, скарбниця людських знань. Вона забезпечує потреби навчально-виховного процесу в усіх його ланках, надає систематичну, цілеспрямовану допомогу учням в опануванні знань, виховує бажання розширити їх обсяг, знайомить з досягненнями науки і техніки. Бібліотека допомагає реалізовувати єдину державну програму національної освіти і вирішує це завдання своїми методами і засобами.

Бібліотека - один із найважливіших кабінетів у житті ліцею. Без неї не може бути повноцінним навчально-виробничий та виховний процес, його методичне та інформаційне забезпечення. Бібліотека демонструє учневі усе багатство наявних інформаційних і комунікативних технологій.

Формування професійної компетентності учнів ПТНЗ - це комплексна програма, яка передбачає тісну співпрацю не лише викладача та майстра, а й бібліотекаря з усім педагогічним колективом. Тому головною метою своєї діяльності бібліотекар ліцею вбачає у наданні допомоги педагогам і учням у становленні та формуванні майбутнього робітника. Це впливає з головного завдання професійно-технічних навчальних закладів у цілому: давати державі висококваліфікованих, пристосованих до ринкових умов, конкурентоспроможних випускників.

Основними засобами досягнення мети є широке застосування різних традиційних і нетрадиційних форм роботи з книгою, удосконалення культури читання.

Пріоритетними напрямками роботи бібліотеки ліцею є:

допомога учням і педагогам у забезпеченні їхніх інформаційних потреб;
допомога учням в оволодінні програмними знаннями;
формування у підлітків бажання самостійно розширювати обсяг знань;
ознайомлення та навчання користуватися різними джерелами інформації.

Бібліотека має в своєму розпорядженні невеликий фонд сучасної технічної літератури відповідно до потреб навчального процесу.

Книжковий фонд формується згідно планів та програм навчально-виробничого та виховного процесу. Також в бібліотеці наявний фонд довідкової літератури: енциклопедії, словники, посібники. З цією літературою бібліотекар знайомить учнів під час предметних тижнів, тижнів за професіями, презентацій, виставок, бібліографічних оглядів, тематичних добірок.

У фонді представлені електронні, аудіовізуальні, на традиційних носіях підручники, посібники і технічна література за робітничими професіями, згідно яких йде освітня та професійна підготовка, а також література з суспільних, гуманітарних, технічних наук, психології та педагогіки, мистецтва, спорту, науково-популярна, краєзнавча та художня, що покликана виховувати в майбутньому робітникові всесторонньо розвинену особистість та формувати достойного громадянина країни.

З перших днів перебування в ліцеї учні залучаються до користування книгою. При записі до бібліотеки і видачі підручників їх знайомлять з довідковим апаратом, який стане надалі добрим помічником у виборі потрібної літератури. На бібліотечно-бібліографічних заняттях підлітки вчаться самостійно вибирати необхідну літературу, долучаються до інформаційної культури. Працюючи у тісному контакті з педагогічними працівниками та учнями, бібліотекар використовує усі можливості співробітництва; надає цілеспрямовану допомогу в опануванні знаннями, знайомить із різноманітними джерелами інформації, навчає розуміти їх та користуватися ними.

У бібліотеці оформлені тематичні полиці, на яких розкрито нові надходження літератури за професіями. На період написання учнями рефератів, самостійних та дипломних робіт бібліотекарем надається допомога у оформленні розділу "Література".

Щоб досягти високої духовної культури, стати кваліфікованим робітником, випускникам потрібна не лише та професійна інформація, яка дійде до них через педагога, а й уміння самостійного пошуку інформації, використовуючи при цьому всю різноманітність інформаційних ресурсів. Інформаційні вміння дають можливість знаходити і оцінювати інформацію, що відповідає його професійним потребам. Безумовно, кардинальне поліпшення якості бібліотечної роботи залежить від впровадження нових комп'ютерних технологій, електронних форм розповсюдження інформації. У бібліотеку прийшло нове покоління користувачів, обізнаних із комп'ютерною технікою, роботою в Internetі. Проте, як засвідчує практика - традиційні друковані форми не втрачають своєї актуальності. Через це в своїй роботі бібліотекар використовує, як друковані, так і електронні носії інформації.

Бібліотека ліцею розміщена в приміщенні гуртожитку. Послугами бібліотеки користуються 60 працівників та 390 учнів. До послуг читачів – читальна зала, де знаходиться абонемент, книжково-ілюстративні виставки різних форм,

фонд періодичних видань, каталожна шафа, картотека на підручники, тематична картотека.

Бібліотека обладнана комп'ютером (підключення до мережі Internet), що дає можливість учням отримувати додаткову інформацію, поглиблювати свій інтерес до професії та дає змогу використовувати нові бібліотечно-інформаційні ресурси: комунікативні (комп'ютерні мережі), цифрові (інформація на дисках) та мультимедійні технології. З появою у бібліотеці комп'ютерної техніки, розширилось коло бібліотечних послуг: ксерокопіювання, сканування, виконання довідок з електронної бази даних періодичних видань та ін. Як показує практика, в насиченому інформаційному просторі традиційні засоби доступу до інформації – каталоги, картотеки, предметні покажчики себе вичерпують. Настав час змінюватися, модернізуватися. Ці зміни і змусили мене задуматись над майбутнім бібліотеки, збереженням її авторитету, адже користувач, де б він не жив хоче отримувати інформацію, не тільки вчасно, а й достовірну і нову. Тому поряд з традиційними книжковими фондами в бібліотеці з'явилась нова робоча зона, складові якої: комп'ютер, відеотека, фонотека.

З появою Internet сутність абонементу та його послуг не змінюється, а зростає якість обслуговування читачів, оскільки до наявних друкованих ресурсів додаються електронні повнотекстові видання, що допомагають учням знайти себе у світі інформації. Хочу наголосити, що з появою Інтернету в бібліотеці ліцею, кількість користувачів збільшилась. Запити користувачів різноманітні: від пошуку інформації для професійної підготовки, написання рефератів, дипломних робіт, презентацій, підготовки до уроків, випуску бюлетенів (Publisher 2013) - до пошуку улюбленої музики, пісень, використання електронної пошти, перегляду новин.

Обслуговування користувачів Інтернету має переваги: доступність світових інформаційних ресурсів; можливість знаходити інформацію з найбільшою повнотою при найменших затратах часу. В своїй роботі використовую різні електронні проекти: web-сайти профтехосвіти України, web-сайти інших бібліотек, краєзнавчі сайти, віртуальні експозиції літературних та краєзнавчих музеїв, віртуальні бібліотечні виставки. Популярним серед учнівсько-педагогічного колективу є розділ "Internet-ресурси для користувачів", що містять освітні портали, віртуальні підручники, електронні бібліотеки, словники, енциклопедії, реферати, посилання на освітні ресурси Internet. Інновації не тільки позитивно впливають на діалог між бібліотекарем і читачем, а й дозволяють більш активно пропагувати фонд книгозбірні, швидше обслуговувати користувачів та знаходити відповіді на різноманітні запити.

Про діяльність бібліотеки можна дізнатися із "Бібліотечного вісника" - це одна із сторінок Web-сайту ліцею, а матеріали бібліотекаря переглянути на сторінці - "Методична робота".

Індивідуальна, групова і масова робота з читачами бібліотеки невід'ємна складова системи роботи закладу з формування основ бібліотечно-бібліографічної грамотності учнів, а також з виховання гармонійно розвинутої, готової до участі в суспільному житті особистості. Ефективними технологіями цієї роботи є бібліотечна діагностика, яка проводиться щоквартально "Бібліотека, книга, комп'ютер, читання: орієнтації підлітків", "Читання. Погляд учнівської молоді", "Мій літературний ідеал", "Соціокультурний портрет підлітка", книжково-ілюстративні виставки різних форм, огляди літератури і обговорення книг, години

читача, години спілкування, години духовності, читацькі конференції, усні журнали, літературно-музичні композиції, віртуальні екскурсії, експрес-подорожі та повідомлення, презентації з різними елементами, діяльність краєзнавчої світлиці "Отчий світильник".

Не можна не згадати і про краєзнавчу роботу, яка є одним із аспектів національно-патріотичного виховання і посідає важливе місце у роботі бібліотеки, адже сучасній молодій людині необхідно з юних літ прищеплювати почуття гідності, любові до рідної землі, її мови, пісенно-поетичної спадщини, традицій, обрядів наших пращурів. Кожна людина повинна пам'ятати, звідки вона родом, де її коріння, знати власну історію, адже "хто не знає свого минулого, той не вартий і майбутнього" (за М.Рильським).

Головною характеристикою краєзнавчого фонду є відображення краєзнавчої інформації. Краєзнавчі документи збираються і зберігаються постійно, не підпадаючи під ідеологічні чи політичні впливи. Саме тому вони, незалежно від змісту, трактування не підлягають списанню, а пошкоджені чи зношені матеріали відновлюються.

У роботі використовуються і традиційні засоби, і новітні технології: як приклад - довідково-бібліографічне обслуговування із залученням баз даних бібліотеки і мережі Internet; виставкова діяльність – невід'ємна частина роботи бібліотеки. За допомогою них можна і фонд розкрити і, читачів привабити. Головне, щоб захід був цікавий, а застосування комп'ютерних технологій у виставковій діяльності - це і графічне оформлення заголовків, цитат та ілюстрацій, включення роздрукованих матеріалів сайтів у бібліотечні експозиції.

Бібліотека бере активну участь у всіх ліцейних заходах та громадському житті містечка під час відзначення державних свят та визначних подій країни.

Заходи, що проводяться в бібліотеці, стимулюють інтелектуальний та розумовий розвиток, допомагають розкритися природним здібностям і талантам учнів, сприяють вихованню відчуття прекрасного, навчають з пошаною ставитися до історії свого народу, пізнавати і любити його культуру, мову. Бібліотека є ідеальним місцем для поглиблення знань читачів з історії культури, культурного розвитку українського народу, нації, людства, вміння розуміти історію та культуру не тільки свого народу, а й інших країн та народностей.

Масова виховна робота бібліотеки розглядається як складова системи роботи з формування основ бібліотечно-бібліографічної грамотності учнів, а також з виховання гармонійно розвинутої, готової до участі в суспільному житті особистості. Ефективними технологіями масової роботи бібліотеки є цикли читань, обговорення книг, читацькі конференції, різноманітні особистісно-рольові та літературні ігри, усні журнали, літературні вечори, години духовності, презентації тощо.

Бібліотека проводить велику кількість виховних заходів, проте необхідно згадати ті, які найбільш запам'яталися учням

Громадянське виховання:

Декада патріотизму "**Незгасає пам'ять про героїв**":

виставка-діалог "Соборність України: від ідеї до сьогодні";
урок державності "Співаєм славу тій події і тепер" (до дня Соборності України);

виставка-реквієм з елементами круглого столу "Там цвіт прекрасний України довічним сном калинно спить" (до Дня пам'яті героїв Крут).

Декада пам'яті "**Встеляйте квітами дороги,**

Бійцям, що мир несли в наш край" (до Дня Перемоги):

озвучена книжкова виставка-експозиція "У слові й пісні ожива безсмертна слава Перемоги";

віртуальна виставка "Велика Вітчизняна війна: нащадки пам'ять бережуть";

виставка-календар "**Репортаж. Берлінська стіна**" (до початку Великої Вітчизняної війни 1941-1945рр).

Підбірка матеріалів до Першого уроку "**Україна: від заходу до сходу**":

бібліографічний огляд-презентація "Моя країна – Україна";

мультимедійна презентація "Державні символи України";

урок патріотизму "Історія України – історія боротьби за незалежність";

скорботна декада-реквієм "**На колінах стою перед вами, сповідаю жалобу свою...**", яка включала:

тематичну книжково-ілюстративну виставку-реквієм "Чорна сповідь моєї Вітчизни і її затамований біль";

годину духовності "Голодомор... Час зупинись... Люде слухай... Слухай і пам'ятай...";

презентацію-реквієм "Голодомор: Білий ангел на чорній плиті...".

Декада пам'яті "**Велика Вітчизняна війна: над пам'яттю роки не владні...**" (до Світлого Дня Перемоги):

тематична виставка-пам'ять "Велика Вітчизняна війна: тих днів не змовкне слава...";

віртуальна виставка "Велика Вітчизняна війна: нащадки пам'ять бережуть...".

Декада громадянського виховання "**Не згасає пам'ять про героїв**" (до дня партизанської слави):

виставка-пам'ять "Партизанські версти. Хроніка незабутніх подій".

Національно-патріотичне виховання

Декада честі у бібліотеці "**Твої, Батьківщино, сини...**" (до 26-річчя виведення радянських військ з Афганістану):

виставка-реквієм "Афганістан. Свіча, запалена від серця";

презентація-пам'ять "На полотні моєї долі – Афганістан...";

година читача "Афганістан. Трагедія. Доблесть. Обов'язок";

віртуальна виставка "Афганістан... Час вибрав нас...".

Декада української писемності та мови **"Рідна мова – роду нашого основа"**, яка включала:

виставку-дискусію "Рідна мова – роду нашого основа";

бібліотечний урок "Там, де живе рідна мова, живе український народ";

віртуальну виставку "України мова барвінкова";

літературну вітальню "О. Євтушок. Філософія життя" (зустріч із

рівненським письменником *О. Євтушком та поетесою-землячкою І.Баковецькою.*

Предметний тиждень історії **"Історія – вчителька життя"**:

виставка-діалог "Історія України: від минулого до сьогодення";

краєзнавчий урок (зустріч з місцевим краєзнавцем *О.Сосновчиком*)

"Захоплююча історія рідного краю: край "Соколиних гір" та "Надслучанської Швейцарії";

краєзнавча світлиця (екскурсія до музею села) "Хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього".

Морально-етичне виховання

Тиждень психології у бібліотеці **"Пізнай себе – упізнаєш увесь світ"** (Сократ):

виставка-діалог "Психологія – життя – особистість";

година спілкування з елементами дискусії "Психологія кольору";

круглий стіл "Проблеми насилля у сім'ї" (до Міжнародного дня родини);

тематична виставка з елементами дискусії "В маленьких очах відбивається світ..." (до Міжнародного дня захисту дітей).

Предметний тиждень з "Правознавства" **Людина. Право. Суспільство:**

книжково-ілюстративна виставка-рекомендація "Право від людини і для людини";

бібліографічний огляд "Права людини в Україні";
дискусія "Насильство. Право вибору існує!".

Екологічне виховання

Декада пам'яті **"Атомне століття раною горить..."** (До Чорнобильської трагедії):

виставка-дискусія "Чорнобиль: сльозою омивається душа...";

урок-реквієм "Свіча Поминальна і свіча Надії 26

квітня у кожному домі горить...";

віртуальна виставка "Чорнобиль: гирчить попід вікнами сірий туман...".

Естетичне виховання

Шевченківська світлиця "Весна починається із Шевченка...":

виставка-подорож "Слідами Тарасової долі" ;

виставка-презентація "Кобзар" – сімейна реліквія";

поетична презентація "Кольорова гамма почуттів Тараса Шевченка";

дискусія "Таємниця генія Шевченка".

Тиждень книги "Книга – джерело знань":

виставка-порада "Художня література";

бібліотечний урок-презентація "Книга крізь призму часу: від печер – до друкованої книги";

година спілкування з елементами дискусії "Книга і комп'ютер в інформаційному просторі";

година читача "Бібліоманія. Що це?";

виставка-роздум з елементами презентації "У пошуках "маленького принца".

Книжкове Pret-a-porte до ювілейних літературних дат:

виставка-презентація "Олександр Купрін: "лісовик", слідопит, вчений і мрійник" (до 145-річчя від д.н. О.Купріна);

виставка-інсталяція "Вона написала вбивство" (до 125 років від д.н. Агати Крісті);

виставка-огляд "Він муз служитель благородний" (до 170-річчя від д.н. І.Карпенка-Карого (Тобілевича);

виставка-календар "Стихи мои, спокойно расскажите про жизнь мою" (до 120-річчя від д.н. С.Єсеніна);

виставка-огляд "Живописец слова";

виставка-подорож "Моя тріада – совість, сумління і честь, а уособлюється вона в Україні" (до 80-річчя від д.н. Б.Олійника).

Місячник бібліотеки

"Мій край – моя історія жива!" (до Всеукраїнського дня бібліотек):

1-й тиждень. Природничо-географічне та екологічне краєзнавство "Мені щедрот небачених не треба, Окрім цієї дивної краси!" (П.Рачок). Історичне краєзнавство

2-й тиждень.

"Тут все священне, все твоє, Бо зветься просто краєм рідним" (П.Рачок).

3-й тиждень. Літературне краєзнавство "Перо в руках – не гроші, не кар'єра, А хрест, який дає поетам Бог" (І.Баковецька)

4-й тиждень.

"Зникають нації без віри, Зникає віра без свічі..." (І.Баковецька)

5-й тиждень. Мистецьке краєзнавство "Слово – у іншій обгортці" (Л.Мудрак.)

Тиждень зарубіжної літератури "Слово, книжка і живі людські стосунки":

виставка-подорож "Навколо світу за 80 книжок...";

реклама книги: буктрейлер на книгу М.Гоголя "Вечорі на хуторі біля Диканьки";

музична шкатулка "Романс срібного віку".

Краєзнавче виховання

Подорож вихідного дня "Соснівщина – край конвалії, азалії, "Соколиних гір" і "Надслучанської Швейцарії" (до Всесвітнього дня туризму);

дослідницькі експедиції "Цвіт народної мудрості";

фольклорна експедиція "Народно-пісенні скарби Надслуччя";

етнографічна експедиція "Ремесло на плечах не носити...".

Трудове виховання

Інформаційний огляд періодичних видань "Будівельній галузі – європейську якість";

майстер-клас для дівчат "Скринька знань: дивосвіт японського печворку";

майстерня hand-made "Вишиваємо" писанку";

тиждень професії "Кухар; кондитер"

"І чужому навчаєтесь,

Й свого не цурайтесь!" (Т.Г.Шевченко)

виставка-рекомендація "Книжковий вернісаж кулінарного мистецтва";

пошукова робота краєзнавчої світлиці "Отчий світильник" - "Святкова страва моєї родини";

віртуальна виставка з елементами презентації "Хліб як молитва, хліб як життя".

Фаховий тиждень за професією "Кухар; кондитер" **Успіх приходить до тих, хто впевнено крокує до нього:**

виставка-огляд "Українська кухня: "і чужому навчаєтесь, й свого не цурайтесь...";

презентація книги "Українська кухня".

Формування здорового способу життя

Година спілкування з елементами тренінгу "Позитивні емоції - запорука здоров'я»;

дискусія за Internet-форумом "Туберкульоз. Правда і реалії сьогодення";

віртуальна виставка "Наше здоров'я – в наших руках";

дискусія "Шкідливі звички – шлях до безодні".

Родинно-сімейне виховання:

Година спілкування "Духовне джерело українців: зимова обрядовість";

година читача "Духовне небо Полісся";

година читача "Європейський дух творчості Юрія Андруховича";

виставка-кросворд "Сміхотерапія словом і книгою".

Бібліотека ліцею: активний учасник:

Туристичних походів та краєзнавчих експедицій - "Історія Надслучанського краю";
подорожей вихідного дня "Шляхами древніх лицарів";
екологічних стежок "Надслучанський регіональний ландшафтний парк".

Хочеться сказати і про імідж бібліотеки, як важливий напрямок роботи. Бібліотекар намагається створити позитивний імідж через ЗМІ, публікації на шпальтах всеукраїнських фахових та місцевих періодичних виданнях, веб-преси профтехосвіти, сайту ліцею та радіомовлення району.

Бібліотека стала для учнів не лише місцем, де можна прочитати книгу, а й відпочити, прилучитися до високого мистецтва, загальнолюдських цінностей під час проведення різноманітних заходів, які несуть в собі, як естетичну, так і виховну роль.

Для реалізації завдань, поставлених перед бібліотекою, було запроваджено ряд ефективних інновацій: організовано терміновий пошук інформації в мережі Internet на замовлення; доступ читачів та дітей з обмеженими можливостями до інформаційних ресурсів. Інновації не тільки позитивно вплинули на діалог між бібліотекарем і читачем, а й дозволили більш активно пропагувати фонд книгозбірні, швидше обслуговувати користувачів.

Тісний зв'язок бібліотека ліцею тримає з Губківською, Соснівською, Березнівською, Бистрицькою, Марининською школами, а також з школами Корецького, Костопільського, Гощанського та Рівненського районів. В них зусиллями учнівського та педагогічного колективу ліцею проводяться різного типу масові заходи, викладачі та майстри виробничого навчання читають лекції, проводять майстер-класи. Учні шкіл та їх батьки мають можливість відвідати наш навчальний заклад не лише під час Дня відкритих дверей, а й ознайомитися з матеріально-технічною базою ліцею у свій вільний час. Адже, для всіх бажаючих, - гостинно відкриті двері нашого закладу.

Уся робота бібліотеки спрямована на створення образу теплого, затишного дому, де уважно прислухаються до думок і побажань різних вікових та соціальних груп, а також до одинокого голосу конкретної людини, яка має потребу не тільки в інформації, а й у психологічній підтримці. Тому розвиваються дозвілєві форми роботи з орієнтацією на камерність, можливість невимушеного спілкування. Продовжує працювати краєзнавча світлиця "Отчий світильник". Для своїх користувачів бібліотека намагається створити максимально комфортні умови, бути відкритим домом для всіх, кому потрібна книга, психологічне розвантаження і отримання швидких і якісних бібліотечних послуг.